

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. balandžio 1 d.
(OR. en)

7781/22

Tarpinstitucinė byla:
2022/0106 (NLE)

ECOFIN 296
UEM 49

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2022 m. balandžio 1 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2022) 163 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl TARYBOS REKOMENDACIJOS dėl grivinų banknotų konvertavimo į priimančiųjų valstybių narių valiutą siekiant padėti nuo karo Ukrainoje bėgantiems asmenims

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2022) 163 final.

Pridedama: COM(2022) 163 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2022 04 01
COM(2022) 163 final

2022/0106 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS REKOMENDACIJA

**dėl grivinų banknotų konvertavimo į priimančiųjų valstybių narių valiutą siekiant
padėti nuo karo Ukrainoje bėgantiems asmenims**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Reaguodama į 2022 m. vasario 24 d. prasidėjusią Rusijos karinę invaziją į Ukrainą, Europos Vadovų Taryba tos pačios dienos išvadose kuo griežčiausiai pasmerkė neišprovokuotą ir nemotyvuotą Rusijos Federacijos (toliau – Rusija) karinę agresiją prieš Ukrainą ir pabrėžė, kad šiurkščiai pažeidžiama tarptautinė teisė ir JT Chartijos principai, taip pat keliama rizika saugumui bei stabilumui Europoje ir visame pasaulyje.

Sąjunga išreiškė (ir tęs) tvirtą paramą Ukrainai ir jos piliečiams, susiduriantiems su precedento neturinčia Rusijos agresija. Šis pasiūlymas yra dalis Sąjungos atsako į pabėgėlių srautą dėl Rusijos karinės invazijos į Ukrainą.

Nuo Rusijos invazijos į Ukrainą vos per kelias savaites į Sąjungą atvyko daugiau kaip 4 mln. žmonių. Dar nėra buvę, kad tiek atvyktų per tokį trumpą laiką. Manoma, kad šie skaičiai didės.

Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382¹ nustatyta, kad yra perkeltųjų asmenų, kurie dėl ginkluotojo konflikto priversti išvykti iš Ukrainos, masinis srautas į Sąjungą, ir pradėta taikyti perkeltųjų asmenų iš Ukrainos laikinoji apsauga.

Perkeltiesiems asmenims, kuriems suteikta laikinoji apsauga arba derama apsauga pagal nacionalinę teisę pagal Direktyvą 2001/55/EB² ir Tarybos įgyvendinimo sprendimą (ES) 2022/382, skubiai reikia grynujų pinigų esminėms išlaidoms padengti. Daugelis iš jų atvyko turėdami grivinių banknotų, bet juos labai sunku konvertuoti į priimančiosios valstybės narės valiutą. Kad apsaugotų ribotas Ukrainos užsienio valiutos atsargas, Ukrainos nacionalinis bankas sustabdė grivinių banknotų keitimą į grynuosius pinigus užsienio valiuta. Dėl didelio neapibrėžtumo, susijusio su būsimu priimančiosios valstybės narės valiutos ir grivinos kursu, kredito įstaigos *de facto* negali grivinių banknotų iškeisti net mažesne nei nominalioji verte.

Valstybės narės dėjo daug pastangų, kad iš Ukrainos bėgantiems asmenims suteiktų humanitarinę pagalbą. Kelios valstybės narės siekė papildyti tokias pastangas įgyvendindamos iniciatyvas, kuriomis palengvinamas grivinių banknotų keitimas į priimančiosios valstybės narės valiutą siekiant paremti perkeltuosius asmenis iš Ukrainos ir patenkinti jų poreikius, visų pirma kylančius jiems keliaujant Sąjungoje.

Šio pasiūlymo tikslas – skatinti suderintai rengti galimas nacionalines schemas, kad perkeltiesiems asmenims iš Ukrainos būtų sudarytos tokios pačios sąlygos konvertuoti turimus grivinių banknotus į vietos valiutą nepriklausomai nuo juos priėmusios valstybės narės.

• Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis

Šis pasiūlymas visapusiškai atitinka ES prieglobsčio *acquis*, visų pirma 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyvą 2001/55/EB dėl minimalių normų, suteikiant perkeltiesiems asmenims

¹ 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradėdama taikyti laikinoji apsauga (OL L 71, 2013 3 4, p. 1).

² 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 2001/55/EB dėl minimalių normų, suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui, ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą (OL L 212, 2001 8 7, p. 12).

laikiną apsaugą esant masiniam srautui, ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą, ir 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimą (ES) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradedama taikyti laikinoji apsauga. Be to, jis visapusiškai atitinka Sąjungos tikslą sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, atvirą tiems, kurie aplinkybių priversti teisėtai ieškoti apsaugos Sąjungoje.

Pasiūlymo elementai taip pat atitinka 2020 m. rugsėjo mėn. migracijos ir prieglobsčio paklą ir susijusius pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Šis pasiūlymas dera su Sąjungos išorės veiksmais, kaip antai ES sankcijomis ir kitomis ribojamosiomis priemonėmis. Šis pasiūlymas yra visapusiško ES veiksmų, kuriais reaguojama į Rusijos invaziją į Ukrainą, rinkinio dalis.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Pasiūlymas grindžiamas SESV 292 straipsniu kartu su SESV 78 straipsnio 1 dalimi ir 2 dalies c punktu. Pagal SESV 78 straipsnio 1 dalį, Sąjunga kuria bendrą prieglobsčio, papildomos apsaugos ir laikinos apsaugos politiką trečiosios šalies piliečiams, kuriems reikia apsaugos, siekdama siūlyti atitinkamą statusą ir užtikrinti, kad nebūtų pažeistas negražinimo principas. Ši politika privalo neprieštarauti 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvencijai ir 1967 m. sausio 31 d. Protokolui dėl pabėgėlių statuso bei kitoms atitinkamoms sutartims. Pagal SESV 78 straipsnio 2 dalies c punktą, taikant 1 dalį, Europos Parlamentas ir Taryba, sprendami pagal įprastą teisėkūros procedūrą, patvirtina bendros Europos prieglobsčio sistemos priemonės, kurias sudaro bendra laikinos apsaugos sistema perkeltiesiems asmenims masinio antplūdžio atveju.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Šis pasiūlymas atitinka ES sutarties 5 straipsnio 3 dalyje nustatytą subsidiarumo principą. Šiuo pasiūlymu skatinama visas valstybes nares suderintai imtis veiksmų, kuriais siekiama perkeltiesiems asmenims iš Ukrainos sudaryti vienodas sąlygas konvertuoti turimus grivinių banknotus į vietos valiutą nepriklausomai nuo juos priėmusios valstybės narės, kuriais taip pat siekiama nustatyti vienodas sąlygas kredito įstaigoms ir užkirsti kelią būsimam spekuliaciniam elgesiui rinkoje.

- **Proporcingumo principas**

Šis pasiūlymas atitinka ES sutarties 5 straipsnio 4 dalyje nustatytą proporcingumo principą. Nei šios siūlomos rekomendacijos turiniu, nei jos forma neviršijama to, kas būtina jos tikslams pasiekti. Valstybių narių įsipareigojimai, kuriuos jos prisiimtų, yra savanoriški ir kiekviena valstybė narė gali laisvai nuspręsti, ar nori įdiegti tokias galimas nacionalines schemas.

- **Priemonės pasirinkimas**

Tarybos rekomendacija yra tinkama šios srities priemonė. Ji grindžiama esamais Europos Sąjungos teisės aktais ir atitinka Europos Sąjungos veiksmų bendros Europos prieglobsčio

sistemos srityje priemonės. Joje pateikiamos priemonės, kurias valstybės narės turi apsvarstyti, bet joje pateikiamas gaires dėl priemonių pasirinkimo ir jų struktūros valstybės narės gali taikyti lanksčiai.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Netaikoma.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis ir tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Netaikoma.

- **Poveikio vertinimas**

Pasiūlyme teikiamos rekomendacijos dėl nacionalinių schemų nustatymo siekiant spręsti perkeltųjų asmenų, kurie dėl Rusijos invazijos į Ukrainą priversti išvykti iš Ukrainos, grivinių banknotų keitimo į valstybės narės, priimančios tuos asmenis, vietos valiutą problemas. Tačiau joje pateiktas gaires dėl priemonių pasirinkimo ir jų struktūros valstybės narės gali taikyti lanksčiai, todėl poveikio vertinimo atlikti nereikia.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Netaikoma.

- **Pagrindinės teisės**

Šiuo pasiūlymu gerbiama pagrindinės teisės ir laikomasi principų, kurie pripažinti visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, taip pat įsipareigojimų pagal tarptautinę teisę, įskaitant 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvenciją dėl pabėgėlių statuso su pakeitimais, padarytais 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Kad būtų įgyvendintas šis pasiūlymas dėl rekomendacijos, ES biudžeto išteklių nereikia.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Netaikoma.

- **Aiškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Netaikoma.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

1 punkte nurodomas šios rekomendacijos tikslas ir taikymo sritis.

Šios rekomendacijos tikslas – Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2022/382 2 straipsnyje apibrėžtiems perkeltiesiems asmenims, kuriems suteikta laikinoji apsauga arba derama apsauga pagal nacionalinę teisę, palengvinti grivinių banknotų keitimą į valstybės narės, priimančios tuos asmenis, vietos valiutą.

2 punkte valstybėms narėms rekomenduojama nustatyti nacionalines schemas, kurios palengvintų grivinių banknotų konvertavimą į nacionalinę valiutą. Pagal schemas turėtų būti numatyta, kad didžiausia suma vienam asmeniui – 10 000 grivinių, netaikant mokesčių, oficialiu valiutos kursu, kurį skelbia Ukrainos nacionalinis bankas. Tokios schemas turėtų būti taikomos ne trumpiau kaip tris mėnesius.

3 punkte valstybėms narėms rekomenduojama įgyvendinant schemą kuo labiau naudotis dalyvaujančių kredito įstaigų tinklu ir su dalyvaujančiomis kredito įstaigomis susitarti, kaip registruoti ir tikrinti kiekvieno šia schema besinaudojančio perkėltojo asmens tapatybę.

4 punkte valstybėms narėms rekomenduojama susitarti su Ukrainos nacionaliniu banku dėl būsimo grivinių banknotų keitimo sąlygų.

Pasiūlymas

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl grivinių banknotų konvertavimo į priimančiųjų valstybių narių valiutą siekiant padėti nuo karo Ukrainoje bėgantiems asmenims

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį kartu su 78 straipsnio 1 dalimi ir 2 dalies c punktu,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) nuo Rusijos invazijos į Ukrainą pradžios vos per kelias savaites į Europos Sąjungą atvyko daugiau kaip 4 mln. žmonių. Dar nėra buvę, kad tiek atvyktų per tokį trumpą laiką;
- (2) Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382¹ nustatyta, kad yra perkeltųjų asmenų, kurie dėl ginkluotojo konflikto priversti išvykti iš Ukrainos, masinis srautas į Sąjungą ir pradėta taikyti perkeltųjų asmenų iš Ukrainos laikinoji apsauga;
- (3) perkeltiesiems asmenims, kuriems suteikta laikinoji apsauga arba derama apsauga pagal nacionalinę teisę pagal Tarybos direktyvą 2001/55/EB² ir įgyvendinimo sprendimą (ES) 2022/382, skubiai reikia grynųjų pinigų esminėms išlaidoms padengti. Daugelis iš jų atvyko turėdami grivinių banknotų, bet juos labai sunku konvertuoti į priimančiosios valstybės narės valiutą;
- (4) kad apsaugotų ribotas Ukrainos užsienio valiutos atsargas, Ukrainos nacionalinis bankas sustabdė grivinių banknotų keitimą į grynuosius pinigus užsienio valiuta;
- (5) dėl ribotos grivinių banknotų konvertavimo galimybės ir valiutos kurso rizikos valstybių narių kredito įstaigos nenori keisti valiutos;
- (6) kai kurios valstybės narės svarsto galimybę sukurti nacionalines schemas, pagal kurias būtų leidžiama fiksuotu kursu iškeisti vienam perkeltajam asmeniui nustatytą tam tikrą grivinių sumą;
- (7) siekiant paremti perkeltuosius asmenis iš Ukrainos ir patenkinti jų poreikius, visų pirma kylančius jiems keliaujant Sąjungoje, grivinių keitimą į priimančiųjų valstybių narių valiutą reikėtų palengvinti;
- (8) reikėtų skatinti valstybes nares suderintai rengti nacionalines schemas, kuriomis siekiama perkeltiesiems asmenims iš Ukrainos sudaryti tokias pačias sąlygas

¹ 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradėdama taikyti laikinoji apsauga (OL L 71, 2013 3 4, p. 1).

² 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 2001/55/EB dėl minimalių normų, suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui, ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą (OL L 212, 2001 8 7, p. 12).

konvertuoti turimus grivinių banknotus į vietos valiutą nepriklausomai nuo juos priėmusios valstybės narės, kuriomis taip pat siekiama nustatyti vienodas sąlygas kredito įstaigoms ir užkirsti kelią būsimam spekuliaciniam elgesiui rinkoje;

- (9) Ukrainos nacionalinis bankas kreipėsi į keletą valstybių narių, kad būtų įdiegtos tokios grivinių banknotų pirkimo oficialiu valiutos kursu schemas;
- (10) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 3 ir 4 straipsniams, Airija nedalyvauja priimant šią rekomendaciją ir ji nėra jai taikoma;
- (11) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią rekomendaciją ir ji nėra jai taikoma,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

TIKSLAS IR TAIKymo SRITIS

- 1. Šios rekomendacijos tikslas – Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2022/382 2 straipsnyje apibrėžtiems perkeltiesiems asmenims, kurie turi teisę į laikinąją apsaugą arba deramą apsaugą pagal nacionalinę teisę, palengvinti grivinių banknotų keitimą į valstybės narės, priimančios tuos perkeltuosius asmenis, vietos valiutą.

GERBDAMA NACIONALINĘ KOMPETENCIJĄ IR ATSIŽVELGDAMA Į NACIONALINES APLINKYBES BEI PRAKTIKĄ

REKOMENDUOJA:

PAGRINDINĖS REKOMENDACIJOS

- 2. Valstybės narės turėtų nustatyti nacionalines schemas, kurios palengvintų grivinių banknotų konvertavimą į nacionalinę valiutą ir kurioms būtų būdingos šios savybės:
 - (a) kiekvienam perkeltajam asmeniui, pateikusiam įrodymų, kad turi teisę į laikinąją apsaugą, numatytą Direktyvoje 2001/55/EB, arba deramą apsaugą pagal nacionalinę teisę, nurodytą Įgyvendinimo sprendime (ES) 2022/382, prilygstančią apsaugai, nurodytai Komisijos komunikate 2022/C 126 I/01³, turėtų būti suteikta galimybė grivinių banknotus konvertuoti į valstybės narės valiutą. Kai tai perkeltieji nelydimi nepilnamečiai, konvertavimą turėtų atlikti Direktyvos 2001/55/EB 16 straipsnio 1 dalyje numatytas atstovas;
 - (b) turėtų būti nustatyta didžiausia suma vienam asmeniui; atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes, tokios didžiausios sumos turėtų neviršyti 10 000 grivinių vienam asmeniui;
 - (c) toks konvertavimas turėtų būti leidžiamas netaikant mokesčių;
 - (d) turėtų būti taikomas oficialus valiutos kursas, kurį skelbia Ukrainos nacionalinis bankas;
 - (e) schema turėtų būti taikoma ne trumpiau kaip tris mėnesius.

³ Komisijos komunikatas dėl Tarybos įgyvendinimo sprendimo 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradedama taikyti laikinoji apsauga, įgyvendinimo gairių (OL C 126 I, 2022 3 21, p. 1).

PAPILDOMOS REKOMENDACIJOS

3. Siekdamos užtikrinti veiksmingą naudojimąsi konvertavimo schema, schemai įgyvendinti valstybės narės turėtų stengtis kuo labiau naudotis dalyvaujančių kredito įstaigų tinklu. Siekdamos visų pirma užtikrinti, kad būtų laikomasi didžiausios sumos vienam perkeltajam asmeniui reikalavimo, valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę su dalyvaujančiomis kredito įstaigomis susitarti, kaip registruoti ir tikrinti kiekvieno šia schema besinaudojančio perkeltotojo asmens tapatybę.
4. Siekdamos užtikrinti patikimą finansų valdymą ir prireikus valstybės narės turėtų numatyti galimybę su Ukrainos nacionaliniu banku susitarti dėl būsimo grivinių banknotų keitimo sąlygų.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas